

ПРОФЕСОРУ ІГОРЕВІ ЄВГЕНОВИЧУ ЦЕПЕНДІ – 50

Життєве кредо ректора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Ігоря Євгеновича Цепенди можна окреслити, аналізуючи його висловлювання й думки та зіставляючи їх із прагматичними й суспільно значимими досягненнями та результатами його практичної діяльності. “До мети – через системну працю, силу духу і віру в себе й Господа!” – саме ця словесна формула відображає внутрішній зміст життя і дає якоюсь мірою ключ до розуміння успіху відомого українського вченого й дипломата, доктора політичних наук, професора, дійсного члена Академії політичних наук України.

Цьогоріч Ігор Євгенович відзначив свій 50-річний ювілей. За плечима – чимало зробленого, вагомі досягнення і широке визнання. З його іменем заслужено пов’язують відкриття в університеті напряму підготовки й кафедри між-

народних відносин, яку донедавна він очолював. У стінах рідної alma mater пройшло більше половини свідомого життя керівника вузу – від студентської лави до кабінету ректора університету. Цей шлях лише на перший погляд може видатися легким і безхмарним. Насправді кожна життєва вершина долалася ціною наполегливої праці й твердою переконаністю в правоті власного вибору.

Народився Ігор Євгенович Цепенда 18 жовтня 1964 р. у м. Івано-Франківськ у родині службовців з давніми галицькими традиціями, які плекалися не одне покоління. Після закінчення загальноосвітньої середньої школи № 13 у 1981 р. вступив на історичний факультет Івано-Франківського державного педагогічного інституту імені Василя Стефаника. Хоча сам ювіляр в одному зі своїх інтерв’ю чи то напівжартома, чи то напівсерйозно стверджував, що вибір його був мало не випадковим, очевидно, що визначальний вплив на подальшу долю сина мав приклад батька Євгена Карловича, професійного історика з університетським дипломом. За короткий період студент Ігор Цепенда став відмінником, головою студентського наукового товариства, брав активну участь у громадському житті факультету й інституту, був командиром студентського будівельного загону безкорисливої праці. У 1986 р. закінчив інститут, здобувши диплом з відзнакою. У наступні роки проходив строкову службу в Збройних силах колишнього СРСР. Звільнившись із військової служби, деякий час працював учителем історії Івано-Франківської ЗОШ № 21, а з кінця 1988 до 1990 рр. працював на посадах старшого лаборанта й асистента кафедри історії СРСР та УРСР Івано-Франківського педінституту. Упродовж 1990–1993 рр. навчався в аспірантурі на кафедрі політичної історії Київського державного педагогічного інституту імені М.Горького та на кафедрі історії України Прикарпатського університету імені Василя Стефаника. Саме йому випала честь бути першим аспірантом кафедри історії України й успішно захистити в 1993 р. під керівництвом академіка В.Грабовецького кандидатську дисертацію на тему “Українська національна освіта в Західній Україні. 1919–1939 рр. (політичний аспект)” на засіданні спецради Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Із 1993 до 1996 рр. – знову на викладацькій роботі в рідному університеті. Спочатку –

асистент, згодом – доцент кафедри історії України, заступник декана юридичного факультету.

Оскільки успішно займався проблематикою з історії Польщі, то в 1996 р. був запрошений на дипломатичну роботу та працював спочатку другим, а згодом – першим секретарем Посольства України в Республіці Польща. У 1999 р. Міністерство закордонних справ України направило молодого перспективного дипломата в докторантуру Інституту політичних і етнонаціональних досліджень НАН України. Обрана для докторської дисертації тема наукового дослідження, присвячена аналізу етнополітичних процесів у контексті українсько-польських відносин 40–50-х років ХХ ст., була й до сьогодні залишається однією з найскладніших в українсько-польській проблематиці, бо пов'язана з міжнаціональними конфліктами, а вони, як відомо, дуже довго живуть в історичній пам'яті народів. Прагнення з'ясувати справжні причини й тим самим подолати негативні нашірвання і стереотипи, що склалися в процесі українсько-польського протистояння в роки Другої світової війни, були зумовлені, з одного боку, глибоким усвідомленням спільності історичної долі двох слов'янських народів, з іншого, – практичними потребами роботи дипломата, що докладав максимум зусиль для міжетнічного та міжконфесійного порозуміння сусідніх народів як основи їхнього спільного майбуття. Упродовж 1999–2002 рр. неодноразово доводилося брати участь у Міжнародних наукових семінарах українських і польських істориків “Україна–Польща: важкі питання”.

У 2002 р. був відкликаний з докторантури МЗС України у зв'язку з направленням у довгострокове дипломатичне відрядження в Республіку Польща, де працював до 2006 р. на посадах першого секретаря, радника з політичних питань, тимчасового повіреного в справах України Посольства України в Республіці Польща.

Продовжуючи у вільний час роботу над докторською дисертацією, брав активну участь у переговорному процесі щодо вшанування місць українсько-польської пам'яті та підготовці декларації “Про примирення” з нагоди вшанування 60-річчя Волинської трагедії. Високий професіоналізм українського дипломата було відмічено згодом почесною відзнакою міністра закордонних справ Польщі Радослава Сікорського “Vene Merito”. Цепенда був другим серед українських дипломатів, хто одержав цю високу нагороду. Першим був міністр закордонних справ України Борис Тарасюк. До цього її отримували інші високопоставлені дипломати з різних країн.

Перебуваючи на дипломатичній службі за межами України, Ігор Євгенович уважно слідкував за всім, що відбувалося на Батьківщині. Тому, коли в Україні повіяв помаранчевий вітер перемін, він у числі перших українських дипломатів поставив свій підпис на підтримку демократичних змін у країні, що за тих умов було рішучим виявом патріотизму й активної громадянської позиції.

У вересні 2006 р., у зв'язку із завершенням довгострокового дипломатичного відрядження, І.Цепенда повернувся до рідного університету й одразу ж був призначений на посаду проректора з міжнародного співробітництва, а з відкриттям у 2007 р. кафедри міжнародних відносин – професором цієї кафедри. Сама ідея створення кафедри, як і відкриття перспективного напрямку підготовки “міжнародні відносини”, по суті стала дітищем досвідченого дипломата й відомого науковця. На посаді проректора були започатковані й успішно реалізуються сьогодні ще два амбітні міжнародні проекти. Перший – зі створення міжнародного університетського центру українсько-польської молоді в селищі Микуличин Надвірнянського району. Другий – з відновлення за кошти Євросоюзу унікальної високогірної обсерваторії на горі Піп Іван.

Логічним завершенням науково-дослідницьких зусиль ученого були вихід у світ у 2009 році ґрунтовної монографії і захист в Інституті політичних і етнонаціональних

досліджень НАН України імені Івана Кураса в Києві дисертації на здобуття наукового ступеня доктора політичних наук на тему “Українсько-польські етнополітичні відносини 40–50-х років ХХ ст.” за спеціальністю “Етнополітологія та етнодержавознавство”.

Аргументовані висновки дослідника стали результатом багаторічних копітких джерельних пошуків у вітчизняних і зарубіжних архівосховищах, об’єктивного аналізу неоднозначної історіографічної і політологічної спадщини, власного бачення й розуміння українсько-польського етнополітичного протистояння в досліджуваній період і пошуку шляхів нормалізації сучасних взаємовідносин між двома сусідніми народами на засадах взаємної вигоди й приязні з урахуванням гіркою досвіду Другої світової війни та років повоєнного періоду.

Ігор Цепенда загалом є автором понад 50 наукових публікацій з історії українсько-польських відносин ХХ ст. і сучасних двосторонніх взаємин України й Польщі, що побачили світ як в українських, так і в польських видавництвах. До кола наукових зацікавлень визнаного наукового авторитета входять проблеми українсько-польського протистояння в роки Другої світової війни, депортації українського й польського населення в контексті радянських геополітичних інтересів післявоєнного облаштування Європи, сучасні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України. Професор І.Цепенда є також організатором й учасником низки міжнародних і всеукраїнських наукових форумів, що відбувалися як на базі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, так і в університетах Варшави, Кракова, Києва, Луцька, Львова, Чернівців. Визнанням наукових здобутків ученого стало обрання його членом спеціалізованої ради для захисту докторських дисертацій з політичних наук у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича.

Наукові й громадські здобутки ювіляра відмічені високими нагородами – Почесною грамотою Верховної Ради України, відзнакою голови Івано-Франківської ОДА й обласної ради “За заслуги перед Прикарпаттям”. У ювілейному році І.Цепенда став лауреатом премії імені академіка П.Тронька Національної спілки краєзнавців України.

У квітні 2012 р. професор Ігор Цепенда на конференції трудового колективу був обраний ректором Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Тим самим йому була засвідчена глибока повага й довіра з боку професорсько-викладацького колективу й студентства. Будучи керівником найбільшого вузу Прикарпаття, Ігор Євгенович Цепенда докладає чимало зусиль у наш нелегкий час для розбудови флагмана прикарпатської освіти й науки, для того щоб наш університет став повноправним партнером європейських університетів, а для цього необхідно зробити прорив в європейський освітній простір.

Ураховуючи архіскладну політичну та соціально-економічну ситуацію, що склалася в Україні у зв’язку з відвертою російською агресією, реалізувати це завдання в сучасних умовах надзвичайно важко. Проте – під силу!

Тож побажаймо шановному Ігорю Євгеновичу козацького здоров’я, невичерпної енергії, наснаги, нових звершень у реалізації творчих задумів і практичних справ на благо багатотисячного колективу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника й Української держави!

Микола Кугутяк, Михайло Сигидин